

Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη.

Ενότητα 9: Ποιμαντικές Επιστολές και Προς Εβραίους.

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη.

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ποιμαντικές Επιστολές και Προς Εβραίους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ποιμαντικές Επιστολές.

Ονομασία και παραλήπτες.

- Ονομάστηκαν «ποιμαντικές» από τα μέσα του 18ου αι.
- Είναι οι επιστολές Α' & Β' προς Τιμόθεον και προς Τίτον.
- Απευθύνονται σε δύο μαθητές του απ. Παύλου, τον Τιμόθεο και τον Τίτο, οι οποίοι μας είναι γνωστοί από τις Πράξεις των Αποστόλων και από τις υπόλοιπες επιστολές του Παύλου.

Περιεχόμενο των επιστολών (1).

- **Α' Τιμόθεον:**

- αντιμετωπίζει αιρετικούς που καταπιάνονται με ιουδαϊκές διδασκαλίες και μύθους (1, 3-20. 4, 1-5. 6, 2-10).
- Δίνει οδηγίες σε επισκόπους και διακόνους (2, 1 – 3, 14).
- Το μυστήριο της ευσεβείας (3, 15-16).
- Αναφέρεται στον τρόπο συμπεριφοράς των πρεσβυτέρων, νεοτέρων και χηρών (5, 1-20).
- Οδηγίες στον Τιμόθεο (4, 6-16. 6, 11-21).

Περιεχόμενο των επιστολών (2).

- **Β΄ Τιμόθεον:**

- Αναφέρεται στο επικείμενο μαρτύριό του – καλεί τον Τιμόθεο να αγωνιστεί για την πίστη (1-3).
- Προτρέπει τον Τιμόθεο να αντιμετωπίσει την κακία και την έκλυση των ηθών που εμφανίζονται ακολουθώντας το παράδειγμα του Παύλου (3, 1 – 4, 5).
- Απολογισμός του έργου του Παύλου (4, 6-8)
- Καλεί τον Τιμόθεο να έρθει να τον συναντήσει με τον Μάρκο (4, 19-22).

Περιεχόμενο των επιστολών (3).

- **Προς Τίτον:**

- Περιγράφει αιρετικούς ψευδοδιδασκάλους (1, 10-16).
- Υπενθυμίζει στον Τίτο τα ποιμαντικά του καθήκοντα (2, 1-15).
- Προτρέπει τους πιστούς να διάγουν ζωή έργων αγάπης κι όχι μωρών συζητήσεων (3, 1-5).

Το πρόβλημα του συγγραφέα (1).

- Από τις αρχές του 19ου αι. οι επιστολές αποδίδονται σε μαθητή / μαθητές του Παύλου και τοποθετούνται στις αρχές ή τα μ. του 2ου αι.:
 - Δε μπορούμε να τις τοποθετήσουμε σε κάποιο σημείο της ζωής του Παύλου, όπως την γνωρίζουμε από τις Πρξ.
 - Λεξιλόγιο και ύφος διαφέρουν από τις υπόλοιπες επιστολές του αποστόλου.
 - Νέες ιδέες και εκφράσεις (π.χ. συνείδησις, σωφροσύνη, ευσέβεια κ.ά.).
 - Οι αιρετικοί θυμίζουν τους γνωστικούς του 2ου αι.
 - Οργανωμένη εκκλησιαστική ιεραρχία.

Το πρόβλημα του συγγραφέα (2).

- Η θεωρία των «παύλειων αποσπασμάτων» – μερικά τμήματα των επιστολών προέρχονται από τον Παύλο – κάποιος μαθητής τα ανέπτυξε περαιτέρω.
- Οι επιστολές γράφηκαν με τη βοήθεια ενός γραφέα.
- Οι επιστολές γράφηκαν από τον ίδιο τον Παύλο στο τέλος της ζωής του.

Το πρόβλημα του συγγραφέα (3).

- Ο συγγραφέας είναι μέλος της πρωτοχριστιανικής Εκκλησίας.
- Είναι θεολόγος και διδάσκαλος.
- Διατυπώνει μία αρκετά μετριασμένη εσχατολογία: η «έπιφάνεια» είναι η σάρκωση του Χριστού αλλά και η επάνοδός του.

Χρόνος και τόπος συγγραφής (1).

- Αν οι επιστολές προέρχονται από τον ίδιο τον Παύλο / γραφέα:
- Α' Τιμ & Τίτον: 63/64 μ.Χ. – Β' Τιμ: 66/67 μ.Χ.

Χρόνος και τόπος συγγραφής (2).

- Αν οι επιστολές προέρχονται από μαθητή του: μετά το θάνατο του Παύλου και πριν το τέλος του 1ου αι.
 - Η παύλεια παράδοση της κοινότητας παραμένει ακόμη ζωντανή.
 - Η οργάνωση της κοινότητας διαφέρει από εκείνη που περιγράφουν ο Ιγνάτιος κι ο Πολύκαρπος (110-130 μ.Χ.).
 - Οι ποιμαντικές επιστολές τοποθετούνται στην περίοδο διαμόρφωσης του *corpus paulinum*.
 - Η μορφή του πρώιμου γνωστικισμού που ίσως αντιμετωπίζουν τοποθετείται γύρω στα 100 μ.Χ.
- Τόπος συγγραφής: για τις Α' και Β' Τιμ η Έφεσος, πιθανό και για την Τιτ.

Προς Εβραίους Επιστολή.

Παραλήπτες της επιστολής.

- Η επιστολή διαφέρει από τις υπόλοιπες του Παύλου: υψηλή γλώσσα, χωρίς μνεία αποστολέα και παραληπτών.
- Απευθύνεται σε κοινότητα που κατοικεί σε κάποια μεγάλη πόλη της αυτοκρατορίας (Ρώμη, Αλεξάνδρεια, Έφεσος) ή ίσως στην Παλαιστίνη.
- Είναι ιουδαιοχριστιανοί και γνωρίζουν καλά την Π.Δ.
- Η κοινότητα αντιμετώπισε κάποιο διωγμό από τους πρώην ομόθρησκούς της.

Περιεχόμενο επιστολής.

- Η αποκάλυψη του Θεού είναι ανώτερη από την παλαιότερη αποκάλυψη (1, 1 – 4, 13).
- Ο Ιησούς είναι ο Μέγας Αρχιερέας (4, 14 – 10, 18).
- Παραίνεση οι πιστοί να κρατήσουν την πίστη τους (10, 19 – 12, 29).
- Προτροπές (13, 1-21).

Ο συγγραφέας της επιστολής.

- Δεν αναφέρεται πουθενά στην επιστολή.
- Η γλώσσα του θυμίζει εκείνη των ελληνιστικών ιουδαϊκών κειμένων.
- Δεν περιέχει βασικές παύλειες θέσεις.
- Από τα αρχαία χρόνια θεωρήθηκε ότι η επιστολή δεν ήταν του Παύλου (Κλήμης Αλεξανδρεύς, Ωριγένης, Τερτυλλιανός κ.ά.).
- Προτείνονται διάφορα πρόσωπα ως συγγραφείς: Απολλώς, Λουκάς, Ακύλας & Πρίσκιλλα.

Χρόνος και τόπος συγγραφής.

- Πρέπει να γράφηκε νωρίτερα από την τελευταία δεκαετία του 1ου αι. μ.Χ. (η Α΄ Κλημ την γνωρίζει), ίσως το 95-96 μ.Χ.
- Πιθανοί τόποι συγγραφής: Ρώμη ή κάποια πόλη του ανατολικού τμήματος της αυτοκρατορίας.

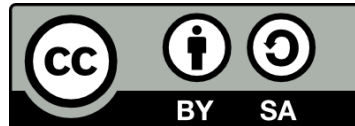
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αικατερίνη Τσαλαμπούνη. «Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη. Ποιμαντικές Επιστολές και Προς Εβραίους». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS377/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

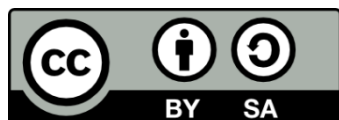
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Δημοσθένης Κακλαμάνος.
Θεσσαλονίκη, 9.6.2015.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

